

POROČILA

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU v letu 2021

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <http://giam.zrc-sazu.si>

Geografski inštitut Antona Melika je imel v letu 2021 enaintrideset redno zaposlenih raziskovalcev in dve strokovni delavki ter več stalnih in občasnih pogodbenih sodelavcev, ki so sodelovali pri raziskovalnih projektih in nalogah. Inštitut vodi predstojnik dr. Matija Zorn, njegovi pomočniki pa so dr. Matjaž Geršič, dr. Janez Nared in dr. Nika Razpotnik Visković. Znanstveni svet inštituta so sestavljali akademik dr. Andrej Kranjc in izredni član SAZU dr. Franci Gabrovšek ter dr. David Bole, dr. Matej Gabrovec (predsednik), dr. Blaž Komac (podpredsednik), dr. Nika Razpotnik Visković in dr. Matija Zorn.

Inštitut ima 7 organizacijskih enot: Oddelek za fizično geografijo vodi dr. Matija Zorn, Oddelek za humano geografijo dr. David Bole, Oddelek za regionalno geografijo dr. Drago Perko, Oddelek za naravne nesreče dr. Blaž Komac, Oddelek za varstvo okolja dr. Aleš Smrekar, Oddelek za geografski informacijski sistem dr. Rok Ciglič (do 19. 10.) oziroma Mateja Breg Valjavec (od 20. 10.) in Oddelek za tematsko kartografijo dr. Jerneja Fridl.

Na inštitutu delujejo tudi Zemljepisni muzej, ki ga vodi dr. Primož Gašperič, Zemljepisna knjižnica, ki jo vodi dr. Maja Topole, in Fizičnogeografski laboratorij, ki ga vodi dr. Mateja Ferk.

Na inštitutu je sedež Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije. Njen predsednik je dr. Matjaž Geršič.

Leta 2021 je raziskovalno delo sodelavcev inštituta potekalo v okviru 2 raziskovalnih programov, 9 temeljnih, 1 podoktorskega, 2 uporabnih in 8 ciljnih nacionalnih projektov, 21 mednarodnih ter 15 tržnih projektov. To so:

- šestletni raziskovalni program **Geografija Slovenije** (vodja: dr. Blaž Komac),
- šestletni raziskovalni program **Dediščina na obrobjih: novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega** (vodja: dr. Špela Ledinek Lozej, Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Upravljanje lavinske nevarnosti s pomočjo klasifikacije reliefa** (vodja: dr. Blaž Komac),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Koncept soodvisnosti v krasu: povezanost vrtač in jam z vidika antropogenih vplivov** (vodja: dr. Mateja Breg Valjavec),
- dvoletni temeljni raziskovalni projekt **AEOLKARST – Geomorfološke posebnosti krasa na eolskih kalkarenitih in njihova pomembnost za preučevanje paleoklime** (vodja: dr. Matej Lipar),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Novi indikatorji klimatskih sprememb v stalagmitih v Sloveniji** (vodja: dr. Sonja Lojen, Institut Jožef Stefan, vodja na inštitutu: dr. Matej Lipar),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Korozijske cevi kot novi indikator preteklih podnebnih sprememb** (vodja: dr. Matej Lipar),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Podledeniški karbonatni sedimenti – nov vir za preučevanje obstoja ledenikov v glaciokraškem okolju** (vodja: dr. Matija Zorn),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Napravite mi to deželo nemško ... italijansko ... madžarsko ... hrvaško! Vloga okupacijskih meja v raznarodovalni politiki in življenju slovenskega prebivalstva** (vodja: dr. Božo Repe, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, vodja na inštitutu: dr. Matija Zorn),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Ustvarjanje, vzdrževanje, ponovna uporaba: mejne komisije kot ključ za razumevanje sodobnih meja** (vodja: dr. Marko Zajc, Inštitut za novejšo zgodovino, vodja na inštitutu: dr. Matija Zorn),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Rapalska meja: četrto stoletje obstoja in stoletje dediščine ter spomina** (vodja: dr. Božo Repe, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, vodja na inštitutu: dr. Matija Zorn),

- triletni aplikativni raziskovalni projekt **Nevidno življenje odpadkov: Razvoj etnografsko utemeljene rešitve za upravljanje z odpadki v gospodinjstvih** (vodja: dr. Dan Podjed, Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, vodja na inštitutu: dr. Katarina Polajnar Horvat),
- stalni aplikativni raziskovalni projekt **Preučevanje slovenskih ledenikov** (vodja: dr. Matej Gabrovec),
- podoktorski raziskovalni projekt **Trajnostno upravljanje pokrajin: od teorije k praksi** (vodja: dr. Daniela Ribeiro),
- dveletni ciljni raziskovalni projekt **Medresorsko usklajeno spodbujanje razvoja v obmejnih problemskih območjih** (vodja: dr. Janez Nared),
- triletni ciljni raziskovalni projekt **Celostni pristop k razvoju ob prometnih koridorjih in vozliščih** (vodja: dr. Janez Nared),
- dveletni ciljni raziskovalni projekt **Mikrotoponimi v Porabju** (vodja: dr. Matjaž Geršič),
- triletni ciljni raziskovalni projekt **Standardizacija hidronimov v Registru zemljepisnih imen** (vodja: dr. Drago Perko),
- dveletni ciljni raziskovalni projekt **Identifikacija, ovrednotenje in kartiranje ekosistemskih storitev naravovarstveno pomembnejših območij v Sloveniji – NatGuidES** (dr. Mateja Šmid Hribar),
- eno in pol letni ciljni raziskovalni projekt **Podnebno pogojene naravne nesreče in odziv sistema ZRP v Republiki Sloveniji** (vodja: dr. Miro Haček, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, vodja na inštitutu: dr. Blaž Komac),
- dve in pol letni ciljni raziskovalni projekt **Raziskave za opredelitev onesaženosti podzemnih jam na ravni Slovenije, njihovo prednostno sanacijo ter monitoring stanja jam** (vodja: dr. Jure Tičar),
- triletni ciljni raziskovalni projekt **Raziskave ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Radgonski kot, Gradiščanska, Hum na Sutli z okolico, Dubravica z okolico)** (vodja: dr. Januška Gostenčnik, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, vodja na inštitutu: dr. Primož Pipan),
- triletni projekt evropskih strukturnih in investicijskih skladov **Interpretacija biotske raznovrstnosti in dediščine kolišč na Ljubljanskem barju** (vodja na inštitutu: dr. Aleš Smrekar),
- triletni švicarsko-slovenski raziskovalni projekt **Mesta brez vrednosti? Družbeno-gospodarska preobrazba industrijskih mest v Švici in Sloveniji** (vodja: dr. David Bole),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt **Preobrazba mestnih četrti po meri človeka: uporaba koncepta superbloka v različnih urbanih strukturah** (vodja: Jernej Tiran),
- triletni madžarsko-slovenski raziskovalni projekt **Primerni ekološki ukrepi na področju poplavne nevarnosti v hribovitem območju Madžarske in Slovenije** (vodja: dr. Rok Ciglič),
- sedemletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega teritorialnega sodelovanja **SMART-MR – Sustainable measures for achieving resilient transportation in metropolitan regions** ‘Trajnostni ukrepi za učinkovitejši promet v metropolitanskih regijah’ (vodja: dr. Janez Nared),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega teritorialnega sodelovanja **LABELSCAPE – Integration of sustainability labels into Mediterranean tourism policies** ‘Vključevanje trajnostnega certificiranja v turistične politike Sredozemlja’ (vodja: dr. Nika Razpotnik Visković),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega teritorialnega sodelovanja **TUNE UP – Promoting multilevel governance for tuning up biodiversity protection in marine areas** ‘Spodbujanje večnivojskega upravljanja za uravnavanje ohranjanja biotske raznovrstnosti na morskih območjih’ (vodja na inštitutu: dr. Aleš Smrekar),
- dve in pol letni mednarodni raziskovalni projekt evropskega teritorialnega sodelovanja **ECOVINEGOALS – Ecological Vineyards Governance and Activities for Landscape’s Strategies** ‘Upravljanje in dejavnosti v ekoloških vinogradih kot podlaga za pripravo pokrajinskih strategij’ (vodja na inštitutu: dr. Mateja Šmid Hribar),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega teritorialnega sodelovanja **CROSSRISK – Public warnings – reducing rain and snowfall related risks** ‘Javna opozorila – zmanjšanje tveganj zaradi padavin in snežne odeje’ (vodja na inštitutu: mag. Miha Pavšek),

- dveletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega teritorialnega sodelovanja **YOUIND** – *Youth in Industrial Regions – Strengthening institutional capacities to cope with the outmigration of young people from industrial towns* ‘Mladi v industrijskih regijah – Krepitev institucionalnih zmogljivosti za preprečevanje izseljevanja mladih iz industrijskih mest’ (vodja na inštitutu: dr. Jani Kozina),
 - osemletni LIFE IP mednarodni raziskovalni projekt **CARE4CLIMATE** – *Boosting greenhouse gas emissions reduction by 2020 with a view to 2030 – promoting sustainable transport, energy efficiency, renewable energies and sustainable, climate-protecting land use in the transition to a low carbon society* ‘Spodbujanje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do 2020 s pogledom na 2030 – promoviranje trajnostne mobilnosti, učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije in v blaženje podnebnih sprememb usmerjeno rabo tal z namenom prehoda v nizkoogljično družbo’ (vodja na inštitutu: dr. Matej Gabrovec),
 - eno in pol letni ESPON mednarodni raziskovalni projekt **ESPON Transnational Outreach Support 2019–2022** ‘Podpora mednarodni predstavitvi rezultatov programa ESPON’ (vodja na inštitutu: dr. Janez Nared),
 - triletni mednarodni raziskovalni projekt programa EU-Indija **FilmInd** – *The Indian film industry as a driver of new socioeconomic connections between India and Europe* ‘Indijska filmska industrija kot gonilo novih družbeno-gospodarskih povezav med Indijo in Evropo’ (vodja na inštitutu: dr. Jani Kozina),
 - triletni mednarodni raziskovalni projekt Obzorje 2020 **TRANS-MAKING** – *Art/culture/economy to democratize society, Research in placemaking for alternative narratives discourses* ‘Umetnost/kultura/ekonomija za demokratizacijo družbe, Raziskovanje ustvarjanja krajev alternativnih narativov’ (vodja na ZRC SAZU: dr. Jovana Mihajlović Trbovc, Inštitut za kulturne in spominske študije ZRC SAZU),
 - štiriletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega programa znanstvenih in tehnoloških raziskav **COST FIRELINKS** – *Fire in the Earth System: science & society* ‘Požari v okoljskem sistemu Zemlje: znanost in družba’ (vodja na inštitutu: dr. Matija Zorn),
 - štiriletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega programa znanstvenih in tehnoloških raziskav **COST SAGA** – *The Soil Science & Archaeo-Geophysics Alliance: going beyond prospection* ‘Znanosti o prsteh in arheološko-geofizikalno zavezništvo: širjenje zmožnosti’ (vodja na inštitutu: dr. Mateja Ferk),
 - eno in pol letni ARPAF II mednarodni raziskovalni projekt **100%Local** – *Boosting the Alpine agri-food value chains with the »100% Local« approach* ‘Krepitev kratkih kmetijsko-živilskih oskrbovalnih verig na območju Alp s pristopom 100 % lokalno’ (vodja na ZRC SAZU: dr. Špela Ledinek Lozej, Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU),
 - dvoletni Erasmus+ mednarodni projekt **MINERVA** – *MappINg Cultural HERitage: Geosciences VALue in Higher Education* ‘Mapiranje kulturne dediščine – pomen geoznanosti v visokošolskem izobraževanju’ (vodja na inštitutu: dr. Jani Kozina),
 - dvoletni bilateralni slovensko-ameriški raziskovalni projekt **Geomorfološke značilnosti eogenetskih karbonatnih kamnin v Sloveniji in Združenih državah Amerike** (vodja: dr. Matej Lipar),
 - dvoletni bilateralni slovensko-ameriški raziskovalni projekt **Geokemija ledu: Slovenija in ZDA** (vodja: dr. Matija Zorn),
 - dvoletni bilateralni slovensko-japonski raziskovalni projekt **Trajnostno upravljanje skupnega v socio-ekoloških produktivnih pokrajinah (kulturnih pokrajinah) v Sloveniji in na Japonskem** (vodja: dr. Matija Zorn).
- Ostali projekti in naloge pa so:
- **Spremljanje dela Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije** (vodja: dr. Drago Perko),
 - **Obnovitev in ohranjanje mokrotnih habitatov na območju Ljubljanskega barja – PoLJUBA** (tržni projekt; vodja: dr. Aleš Smrekar),
 - **Kam tečejo vode naših ledenikov** (tržni projekt; vodja: mag. Miha Pavšek),
 - **Misija: Triglavski ledenik v Peking** (tržni projekt; vodja: mag. Miha Pavšek),

- **Osvežitev kazalnika – spreminjanje obsega Triglavskega ledenika** (tržni projekt; vodja: dr. Matej Gabrovec),
 - **MEPI Triglav 2021** (tržni projekt; vodja: mag. Miha Pavšek),
 - **Varnost pred snežnimi plazovi za Smučišče 2864 v Bohinju** (tržni projekt; vodja: mag. Miha Pavšek),
 - **Priprava dokumentacije za sklenitev pogodb za izvajanje gospodarske javne službe avtobusnega linijskega prevoza potnikov** (tržni projekt; vodja: dr. Matej Gabrovec),
 - **Mreža centrov raziskovalnih umetnosti in kulture: Ex-ante in ex-post raziskave stanja na področju vrzeli med kreativnim potencialom slovenskega gospodarstva in servisnimi zmožnostmi kreativnega sektorja** (tržni projekt; vodja: dr. Jani Kozina),
 - **Študija mobilnosti štipendistov MSCA za konferenco MSCA *Fostering balanced mobility flows in Europe*** (tržni projekt; vodja: dr. Rok Ciglič),
 - **Organizacija Slovenskih regionalnih dnevov** (tržni projekt; vodja: dr. Janez Nared),
 - **Priprava in izvedba pilotnih primerov uvajanja nagrad – cenovne politike trajnostne mobilnosti v Občini Bohinj in Občini Trzič** (tržni projekt; vodja: dr. Matej Gabrovec),
 - **Zemljevidi za učbenike Založbe Rokus Klett** (tržni projekt; vodja: dr. Matija Zorn),
 - **Zemljevidi za učbenike Založbe Modrijan izobraževanje** (tržni projekt; vodja: dr. Matija Zorn),
 - **Atlas o kakovosti življenja v Sloveniji** (mednarodni tržni projekt; vodja: dr. Janez Nared).
- Inštitut je organiziral ali soorganiziral več simpozijev in drugih srečanj:
- **Sto let Turistovskega kluba Skala** (posvet, spletni dogodek, 29. 1.),
 - **Prehod v agroekološko vinogradništvo 1** (delavnica in posvet mednarodnega projekta ECOVINEGOALS, Goče, 4. 3.),
 - **Prehod v agroekološko vinogradništvo 2** (delavnica in posvet mednarodnega projekta ECOVINEGOALS, Goče, 9. 3.),
 - **Participatory approaches for cooperation of local stakeholders** 'Participativni pristopi za sodelovanje lokalnih deležnikov' (mednarodna delavnica mednarodnega projekta LABELSCAPE, spletni dogodek, 16. 3.),
 - **Prehod v agroekološko vinogradništvo 3** (delavnica in posvet mednarodnega projekta ECOVINEGOALS, Goče, 23. 3.),
 - **COVID-19 crisis and tourism recovery** 'Kriza COVID-19 in okrevanje turizma' (mednarodna delavnica mednarodnega projekta LABELSCAPE, spletni dogodek, 30. 3.),
 - **Road map to certification** 'Časovni načrt do certificiranja' (mednarodna delavnica mednarodnega projekta LABELSCAPE, spletni dogodek, 15. 4.),
 - **50 let regionalne politike v Sloveniji: Slovenski regionalni dnevi 2021** (posvet, spletni dogodek, 6. 5.),
 - **Uporaba geografskih informacijskih sistemov na področju kulturne dediščine – med izobraževanjem in prakso** (okrogla miza, Ljubljana, 14. 9.),
 - **Uporaba design thinkinga pri oblikovanju gastronomskih turističnih produktov** (delavnica mednarodnega projekta LABELSCAPE, Rogla, 13. in 15. 9.),
 - **Analiza kulturne pokrajine Vipavsko gričevje** (delavnica in posvet mednarodnega projekta ECOVINEGOALS, Ajdovščina, 21. 10.),
 - **Identifikacija, ovrednotenje in kartiranje ekosistemskih storitev naravovarstveno pomembnejših območij v Sloveniji** (odskočni sestanek projekta NatGuidES, spletni dogodek, 26. 10.),
 - **1st Workshop »Industrial Towns«** '1. delavnica »Industrijska mesta«' (delavnica, spletni dogodek, 8. 11.),
 - **9. simpozij raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU na začetku znanstvene poti: Znanost in okolje** (posvet, Ljubljana, 11.–12. 11.),
 - **Dobre prakse s področja vinogradništva** (delavnica in posvet mednarodnega projekta ECOVINEGOALS, spletni dogodek, 2. 12.),
 - **Zaključno srečanje članov Konzorcija Slovenia Green 2021** (promocijski dogodek mednarodnega projekta LABELSCAPE, spletni dogodek, 9. 12.),
 - **Enabling e-participation in mobility planning** 'Omogočanje e-udeležbe pri načrtovanju mobilnosti' (mednarodna delavnica mednarodnega projekta SMART-MR, spletni dogodek, 17. 12.).

Leta 2021 je inštitut izdal naslednje publikacije:

- Drago Perko, Matjaž Geršič: **Sporna imena naselij v Sloveniji** (Georitem 32, Ljubljana, Založba ZRC, 106 strani),
- Janez Nared, Katarina Polajnar Horvat, Nika Razpotnik Visković (ur.): **Regionalni razvoj včeraj, danes, jutri** (Regionalni razvoj 8, Ljubljana, Založba ZRC, 188 strani),
- Matjaž Geršič: **Koroška – od preteklosti do perspektiv** (Ljubljana, Zveza geografov Slovenije, 438 strani),
- David Bole, Rok Ciglič, Primož Gašperič, Jani Kozina, Mimi Urbanc: **Geoatlas of European screen locations in Indian film industries** (Ljubljana, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, elektronski vir),

MARKO ZAPLATIL, 12. 10. 2021



Slika 1: Člani inštituta v Atriju ZRC.

MANCA VOLK BAHUN, 20. 1. 2021



Slika 2: Bili smo medijsko odmevni. Miha Pavšek ob snemanju oddaje Ugriznimo znanost (RTV Slovenija) na temo snežnih plazov.



MATIJA ZORN, 16. 9. 2021

Slika 3: Strokovnjaki Arhiva Slovenije so v letu 2021 restavrirali nekaj pomembnejših kartografskih del, ki jih hrani naš Zemljepisni muzej, tudi zemljevid Kranjske Janeza Dizme Florjančiča iz leta 1744 (v ospredju).



MAJ BLATNIK, 28. 9. 2021

Slika 4: Skupaj z Narodno in univerzitetno knjižnico (NUK) smo pripravili odmevno razstavo zgodovinskih zemljevidov z naslovom Kartografski zakladi slovenskega ozemlja, ki je bila v NUK-u na ogled med septembrom 2021 in januarjem 2022.

- Nina Caf, Anja Cizel, Špela Čonč, Manca Filak, Erik Logar, Dragan Petrevski, Duša Race, Anja Trobec (ur.): **Znanost in okolje: zbornik 9. simpozija raziskovalcev in raziskovalcev ZRC SAZU na začetku znanstvene poti** (Ljubljana, Založba ZRC, 24 strani),
- **Acta geographica Slovenica** 61-1 (ur. Rok Ciglič, Blaž Komac, Ljubljana, Založba ZRC, 211 strani),
- **Acta geographica Slovenica** 62-2 (ur. Rok Ciglič, Blaž Komac, Ljubljana, Založba ZRC, 218 strani),
- **Acta geographica Slovenica** 63-3 (ur. Rok Ciglič, Blaž Komac, Ljubljana, Založba ZRC, 102 strani).

Leta 2021 je doktoriral en član inštituta (Jure Tičar).

Leta 2021 je inštitut prejel **Pohvalo Društva učiteljev geografije Slovenije** za dolgoletno uspešno sodelovanje z društvom.

Leta 2021 so inštitutski raziskovalci poleg zgoraj naštetih publikacij izdali še 15 znanstvenih poglavij v monografijah in 32 znanstvenih člankov, imeli 93 predavanj, opravili 30 študijskih obiskov v tujino in gostili enega tujega raziskovalca, inštitut pa je v okviru mednarodnih projektov in drugih dejavnosti sodeloval z več kot 100 tujimi ustanovami.

Raziskovalci inštituta so bili dejavni tudi kot predavatelji na univerzah, uredniki in člani uredniških odborov številnih knjig in revij, v različnih komisijah državnih organov, pri Gibanju znanost mladini, kot mentorji podiplomskih mladih raziskovalcev, srednješolcev in osnovnošolcev, v Zvezi geografov Slovenije, Ljubljanskem geografskem društvu, Geomorfološkem društvu Slovenije ter drugje.

Matija Zorn

Poročilo o delu Zveze geografov Slovenije v obdobju 2011–2017

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <https://www.zveza-gs.si/>

V preteklosti so bila poročila o delu geografskih društev in Zveze redno objavljena v Geografskem vestniku, a je bila ta praksa žal prekinjena, zato smo se odločili zakrpati nastalo vrzel in tako je v temle zapisu podan kratek pregled delovanja Zveze geografov Slovenije (ZGS) v času predsedovanja avtorja zapisa – od leta 2011 do leta 2017.

Ena najpomembnejših nalog Zveze geografov Slovenije za uresničevanje njenega poslanstva je, da deluje v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti, z rednim izdajanjem znanstvenih in strokovnih publikacij ter organiziranjem različnih strokovnih posvetov, seminarjev in podobno. V celotnem obdobju 2011–2017 je bila v ospredju izdajateljska dejavnost. Letno je Zveza izdala po dve številki Geografskega vestnika in štiri številke Geografskega obzornika, pri čemer je bila običajno ena številka slednjega dvojna. Geografski vestnik je namenjen seznanjanju strokovne in širše javnosti z znanstvenimi dosežki geografske vede in uporabi teh dosežkov v praksi, na primer pri celovitem načrtovanju prostorskega razvoja. Namen Geografskega obzornika pa je seznanjanje z bolj poljudnimi strokovnimi vsebinami ter dobrimi praksami, primernimi za uporabo v pedagoškem procesu.

Leto 2011

Reviji sta dobili nova uredniška odbora. Uredništvo Geografskega vestnika je prevzel dr. Matija Zorn, uredništvo Geografskega obzornika pa dr. Simon Kušar. Kar se znanstvenih konferenc tiče, je ZGS v sodelovanju z Oddelkom za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem organiziral 4. Melikove dneve z naslovom »Geografski vidiki upravljanja z morjem in zaledjem«. Predstavniki ZGS so aktivno sodelovali v Mednarodni geografski zvezi (IGU), v kateri smo slovenski geografi igrali sorazmerno pomembno vlogo, saj je v Komisiji za politično geografijo naš predstavnik dr. Anton Gosar predsedoval upravnemu odboru, člane upravnih odborov pa smo imeli še v Komisiji za spremembe rabe in pokrovnost zemljišč, Komisiji za naravne nesreče in Komisiji za trajnostni razvoj podeželja. Kar pet naših zastopnikov se je dejavno udeležilo regionalne konference Mednarodne geografske zveze, ki je bila novembra v Čilu (Zorn 2011). ZGS je sodeloval tudi v Evropski zvezi geografov (EUGEO). Za tisk smo pripravili in uredili znanstveno monografijo, ki smo jo leta 2012 izdali ob svetovnem geografskem kongresu v Nemčiji.

Leto 2012

Slovenski geografi smo se v sorazmerno velikem številu dejavno udeležili kongresa Mednarodne geografske zveze v Kölnu (Zorn 2012). Naš predstavnik dr. Anton Gosar je bil tudi kandidat za eno od podpredsedniških mest IGU, a žal ni bil izvoljen, je pa predsednik ZGS dr. Stanko Pelc prevzel vodnje upravnega odbora Komisije za marginalizacijo, globalizacijo in regionalne ter lokalne odzive (C12.29). Člani upravnih odborov komisij pa so postali dr. Blaž Komac v C12.18 za naravne nesreče, dr. Nataša Ravbar v C12.23 za kras, dr. Matej Gabrovec v C12.26 za rabo tal, dr. Lučka Lorber v C12.35 za trajnostnost ruralnih sistemov ter kot častni član in častni podpredsednik dr. Anton Gosar v C12.33 za politično geografijo. ZGS je tudi leta 2012 sodeloval pri organizaciji bienalnega posveta GIS v Sloveniji in seveda tudi pri vseh naslednjih v obdobju 2011–2017, se pravi 2014 in 2016. Predsednik Zveze dr. Stanko Pelc se je na povabilo Hrvaškega geografskega društva udeležil njihovega posvetovanja ob 115. letnici ustanovitve, na Univerzi v Mariboru pa slovesne obeležitve 50-letnice Oddelka za geografijo tamkajšnje Filozofske fakultete. Velik administrativni zalogaj je bila v letu 2012 priprava sprememb statuta ZGS (potrjen v 2013 in dodatno popravljjen v 2014), v katerem smo spremenili naslov sedeža (po novem Gosposka ulica 13) in omogočili včlanjevanje fizičnih oseb, kar naj bi omogočilo oživitvev organiziranega delovanja geografov v regijah, kjer je društvena organiziranost prevelik organizacijski zalogaj za delovanje samostojnih društev, bi pa lahko delovale regionalne sekcije ZGS.

Leto 2013

V mednarodnem delovanju ZGS je bila v ospredju regionalna konferenca v Kjotu na Japonskem (Pelc 2013), ki se jo je udeležilo več naših predstavnikov. V domačem delovanju pa je bila v ospredju izvedba zborovanja slovenskih geografov, ki potekalo na Bledu na Gorenjskem (Zorn in Geršič 2013). Organizacija zborovanja je bila zaupana Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, ki je s prizadevnim delom številnih sodelavcev ta osrednji znanstveni in družabni dogodek slovenskih geografov tudi uspešno izpeljal. Ob tej priložnosti so bila podeljena tudi naša stanovska priznanja. Melikovo priznanje sta za življenjsko delo prejela Milan Orožen Adamič in Marjan Ravbar, upokojena sodelavca Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU, častni član ZGS pa je postal Čeh Miroslav Vysoudil z Naravoslovne fakultete Univerze v Olomoucu.

Leto 2014

Tudi v tem letu smo sodelovali v Mednarodni geografski zvezi. Več članov društev, ki so včlanjena v ZGS, je z referati sodelovalo na regionalni konferenci v Krakovu (Kozina in sodelavci 2014). V okviru dela ZGS v Sloveniji pa je bila posebej dejavna Komisija ZGS za hidrogeografijo, ki je bila pobudnik za podpis sporazuma med ZGS in Agencijo Republike Slovenije za okolje o sodelovanju pri akciji postavljanja oznak visokih voda, ki je postala ena odmevnejših nalog, ki jo izvaja omenjena komisija. Prav tako je komisija pripravila mnenje geografov o protipoplavnih ukrepih.

Leto 2015

Leta 2015 smo zaradi naraščajočega števila znanstvenih sestankov z različnih področij geografije, spremenili dinamiko organiziranja Ilesičevih in Melikovih dni izmenično na dve leti in smo zato oba dogodka izvedli v istem terminu 25. in 26. septembra (Resnik Planinc 2016). Vodilno vlogo pri organizaciji dogodka je imel ljubljanski Oddelek za geografijo, gostitelja pa sta bila tudi koprski Oddelek za geografijo in OŠ Koper, soorganizator znanstvenega dela srečanja pa Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. Pri sodelovanju v Mednarodni geografski zvezi velja omeniti, da udeležba slovenskih predstavnikov na regionalni konferenci v Moskvi ni bila tako številna kot na podobnih dogodkih v prejšnjih letih.

Leto 2016

Leta 2016 smo sodelovali pri organizaciji znanstvene konference IGU Komisije za marginalizacijo, globalizacijo ter regionalne in lokalne odzive (IGU C12.29 *Marginalization, Globalization and Regional*

and Local Responses) z naslovom *Regional Development, Sustainability and Marginalization*, ki je potekala od 1. do 5. septembra 2016 v Ljubljani, Kopru in Mariboru, nekaj predstavitev referatov pa je potekalo tudi na terenu v najzahodnejši vasi Slovenije, Robidišču. Pri organizaciji dogodka so poleg ZGS sodelovali še vsi trije oddelki za geografijo (koprski kot glavni organizator), dva inštituta ZRC SAZU (geografski in krasoslovni), ter tri fakultete Univerze na Primorskem. Mednarodno delovanje je zaznamovala udeležba predstavnikov ZGS na kongresu Mednarodne geografske zveze, ki je avgusta potekal v Pekingu (Gabrovec 2016). Mandat predsednika komisije je potekel dr. Stanku Pelcu, za predsednika IGU Komisije za spremembe rabe in pokrovnost zemljišč (IGU C16.26 *Land Use and Land Cover Change*) pa je bil izvoljen dr. Matej Gabrovec. Dr. Anton Gosar je bil ponovno kandidat za eno od podpredsedniških mest v predsedstvu IGU, a ni dobil zadostnega števila glasov za izvolitev.

Leto 2017

Osrednji dogodek je bilo zborovanje geografov (Ciglič, Gabrovec in Tiran 2017), ki je potekalo v Mariboru. Vloga glavnega organizatorja je bila tokrat zaupana mariborskemu Oddelku za geografijo. Poleg predstavitve referatov, izdaje zbornika in terenskih ogledov, je bil po slovesni večerji s podelitvijo priznanj (glej naslednji prispevek) izveden tudi volilni občni zbor, na katerem je bil za novega predsednika ZGS izvoljen mag. Igor Lipovšek. Kar se mednarodne dejavnosti tiče, velja omeniti, da se je dr. Matej Gabrovec (Gabrovec in Geršič 2017) udeležil tematske konference Mednarodne geografske zveze v Bukarešti. Tudi sicer so se številni slovenski geografi v celotnem obravnavanem obdobju udeleževali različnih mednarodnih konferenc bodisi v organizaciji evropskih zvez EUGEO in EUROGEO bodisi ameriške AAG ali drugih organizatorjev, o čemer so tudi redno poročali v Geografskem vestniku v rubriki Zborovanja, kjer je tako na voljo podrobnejši vpogled v vsebino teh mednarodnih znanstvenih konferenc.

Literatura:

- Ciglič, R., Gabrovec, M., Tiran, J. 2017: 22. zborovanje slovenskih geografov. Geografski vestnik 89-2.
 Gabrovec, M. 2016: 33. mednarodni geografski kongres. Geografski vestnik 88-2.
 Gabrovec, M., Geršič, M. 2017: Tematska konferenca Mednarodne geografske zveze. Geografski vestnik 89-2.
 Kozina, J., Ciglič, R., Gabrovec, M., Smrekar, A., Zorn, M. 2014. Regionalna konferenca Mednarodne geografske zveze. Geografski vestnik 86-2.
 Pelc, S. 2013: Regionalna konferenca Mednarodne geografske zveze v Kjotu. Geografski vestnik 85-2.
 Resnik Planinc, T. 2016: Ilešičevi in Melikovi dnevi 2015. Geografski vestnik 88-1.
 Zorn, M. 2011: Regionalna konferenca Mednarodne geografske zveze. Geografski vestnik 83-2.
 Zorn, M. 2012: 32. konferenca Mednarodne geografske zveze. Geografski vestnik 84-2.
 Zorn, M., Geršič, M. 2013: Zborovanje slovenskih geografov. Geografski vestnik 85-2.

Stanko Pelc

Poročilo o delu Zveze geografov Slovenije v obdobju 2017–2021

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <https://www.zveza-gs.si/>

Poročilo vsebuje obdobje delovanja Izvršnega odbora, izvoljenega na občnem zboru ZGS, 22. septembra 2017 v Mariboru.

Leto 2017

Volilni občni zbor ZGS je potekal v okviru 22. zborovanja slovenskih geografov v Mariboru. Na njem je bil za predsednika ZGS izvoljen Igor Lipovšek, v izvršni odbor pa so bili izvoljeni oziroma imenovani Matjaž Geršič, Eva Konečnik Kotnik, Marjan Luževič, Stanko Pelc, Blaž Repe, Boštjan Rogelj, Aleš Smrekar

in Matija Zorn. Člani nadzornega odbora so postali Nevenka Cigler, Monika Gričnik in Uroš Horvat, člani disciplinske komisije pa Vladimir Drozg, Matej Gabrovec in Mimi Urbanc.

Formalno je bilo v ZGS konec leta 2017 vključenih sedem društev: Društvo geografov Pomurja, Društvo mladih geografov Slovenije, Društvo učiteljev geografije Slovenije, Geografsko društvo Gorenjske, Geografsko društvo Maribor, Geografsko društvo Nova Gorica in Ljubljansko geografsko društvo. V okviru zveze pa so delovale štiri komisije: Komisija za hidrogeografijo, Komisija za uporabo geografskih informacijskih sistemov pri varovanju okolja, Komisija za regionalno in prostorsko planiranje in Komisija za politično geografijo.

Osrednji dogodek ZGS v letu 2017 je bilo 22. zborovanje slovenskih geografov v Mariboru (22.–23. 9. 2017). Zborovanje je organiziral Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru ob sodelovanju ZGS. V okviru zborovanja so bila podeljena tudi priznanja ZGS. Pohvalo ZGS je prejel Tajan Trobec. Bronasto plaketo ZGS Blaž Repe. Srebrno plaketo ZGS je prejel Uroš Horvat, Zlato plaketo ZGS pa Ana Vovk Korže. Melikovo priznanje za mladega znanstvenika je prejel Matjaž Geršič, Melikovo priznanje za vrhunske dosežke na področju geografije pa Dušan Plut. Peter Jordan je postal novi častni član ZGS, častni predsednik ZGS pa je postal Jurij Kunaver.

ZGS je leta 2017 izdal dve številki znanstvene revije Geografski vestnik ter štiri številke poljudno-znanstvene revije Geografski obzornik. Nov moderator Geoliste je postal Blaž Repe.

Zveza geografov Slovenije je v letu 2017 poslovala negativno. Odhodkov je bilo za 1.744,24 evra več kot prihodkov. Glavna razloga za negativno poslovanje sta bila zmanjšanje sofinanciranja, ki ga je Geografski obzornik prejel s strani Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije ter povečanje stroškov tiska Geografskega obzornika.

Leto 2018

Leto 2018 je minilo relativno mirno. Izvršni odbor ZGS se je sestel na dveh rednih in eni dopisni seji, v marcu pa je bil izveden občni zbor ZGS. Izvršni odbor je opravljal tekoče posle na področju mednarodnega sodelovanja, založništva ter pri organizaciji dogodkov.

Najpomembnejši dogodek je bil 14. bienalni simpozij Geografski informacijski sistemi, ki je potekal v Ljubljani (26. 9. 2018). ZGS je bila eden od soorganizatorjev dogodka, zato je imel predsednik Igor Lipovšek na njem kratek pozdravni nagovor. Drug večji dogodek, ki ga je soorganiziral ZGS, je bilo novoletno srečanje geografov, ki je potekalo v Zemljepisnem muzeju (10. 12. 2018).

ZGS je bil še naprej aktiven v mednarodnih geografskih organizacijah. Eva Konečnik Kotnik je zamenjala Mimi Urbanc na mestu nacionalnega predstavnika pri Mednarodni geografski zvezi (IGU - International Geographical Union). Matjaž Geršič je zastopal ZGS na regionalni konferenci Mednarodne geografske zveze v Quebecu (Kanada) avgusta 2018.

ZGS je leta 2018 izdala dve številki Geografskega vestnika in tri številke Geografskega obzornika (dve enojni in eno dvojno številko). Izvedena je bila digitalizacija vseh številke Geografskega obzornika. Revija je v digitalni obliki dostopna na spletni strani ZGS ter na spletnem portalu Digitalna knjižnica Slovenije (www.dlib.si).

ZGS je leta 2018 posloval negativno. Odhodkov je bilo za 143,03 evra več kot prihodkov. Do presežka odhodkov nad prihodki je ponovno prišlo zaradi zmanjšanja sofinanciranja Geografskega obzornika s strani Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Leto 2019

Leto 2019 je prišlo do nekaterih sprememb v organizaciji in delovanju ZGS. Izvršni odbor se je sestel na štirih rednih sejah. Občni zbor je marca zaradi večletne neaktivnosti ter neodzivnosti iz zveze izključil Geografsko društvo Nova Gorica in Društvo geografov Pomurja. Enaki razlogi so botrovali ukinitvi Komisije za politično geografijo. Sočasno se je zvezi pridružilo Društvo študentov geografije Maribor. Do sprememb je prišlo tudi v izvršnem odboru. Blaža Repeta je kot urednika Geografskega obzornika zamenjala Ana Seifert Barba, ki je posledično prevzela tudi njegovo mesto v Izvršnem odboru.

Mednarodna tematska konferenca IGU z naslovom *Transformation of Traditional Cultural Landscapes* je bila najpomembnejši dogodek, ki ga je leta 2019 soorganiziral ZGS. Konferenca je potekala v Kopru med 24. in 26. septembrom.

V drugi polovici leta 2019 so stekle priprave za organizacijo 23. zborovanja slovenskih geografov. ZGS je (so)organizacijo dogodka zaupal Regionalni razvojni agenciji za Koroško (RRA Koroška). Prvotno je bilo načrtovano, da bo zborovanje potekalo v Slovenj Gradcu oktobra 2021.

Do pomembnih sprememb je prišlo tudi na mednarodnem področju. ZGS se je na pobudo Aleša Smrekarja pridružil Evropski zvezi geografskih društev EUGEO (*Association of Geographical Societies in Europe*). Aleš Smrekar se je tudi udeležil letne konference omenjene organizacije, ki je potekala v Galwayu (Irska). Eva Konečnik Kotnik je še naprej zastopala ZGS v Mednarodni geografski zvezi (IGU).

Leta 2019 sta izšli dve številki Geografskega vestnika in tri številke Geografskega obzornika (dve enojni in ena dvojna številka). V nasprotju od predhodnih let je ZGS leta 2019 posloval odlično, saj so prihodki za 5.315,15 evra preseglei odhodke. Višji prihodki so bili ustvarjeni s soorganizacijo mednarodne tematske konference IGU.

Leto 2020

Delovanje ZGS 2020 je zaznamovala pandemija virusa COVID-19. Dejavnosti so se v večjem delu preselile v virtualno okolje. Izvršni odbor se je srečal petkrat (dvakrat »v živo« in trikrat »na daljavo«). Občni zbor je bil izveden v začetku marca, tik pred popolnim zaprtjem države.

Pandemija je v prvi vrsti vplivala na organizacijo dogodkov. ZGS se je prvič vključil v projekt Noč geografije (*GeoNight/Nuit de la Géographie*), ki poteka pod okriljem EUGEO. Noč geografije želi s predavanji, delavnicami, okroglimi mizami, razstavami in projekcijami širši javnosti predstaviti geografsko raziskovanje, študij, ustanove in publikacije ter opozoriti na pomen geografije in njenih dosežkov.

Koordinacijo dogodka v Sloveniji je prevzel Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. Zaradi omejitev, povezanih s pandemijo COVID-19, je bil dogodek izveden v okrnjeni obliki. Virtualni dogodek se je odvil 3. aprila 2020. Na njem so bili razglašeni nagrajenci fotografskega natečaja »Mi v pokrajini«, ki je potekal v sklopu Noči geografije. Na natečaju, ki ga je ZGS organiziral skupaj z Društvom učiteljev geografije, so sodelovali osnovnošolci, srednješolci in študenti. V okviru Noči geografije je bila prvič podeljena Bohinčeva nagrada za najboljše študentske raziskovalne naloge s področja geografije. Nagrado je prejela Teja Bezgovšek, študentka Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru za magistrsko delo »Svetlobno onesaženje – projektni pristop v srednješolskem izobraževanju« (mentorica: Eva Konečnik Kotnik, somentor: Igor Žiberna). Poleg osrednjega dogodka je bilo v okviru Noči geografije izvedenih še več lokalnih dogodkov, ki so jih organizirali geografi v različnih krajih po Sloveniji.

Ob koncu leta, točneje 29. decembra 2020, je ZGS organiziral še virtualno novoletno srečanje. Na njem so se predstavile različne geografske ustanove in društva.

ZGS je zastopal slovenske geografe v Mednarodni geografski zvezi (IGU) in Evropski zvezi geografskih društev (EUGEO). Eva Konečnik Kotnik se je udeležila generalne skupščine EUGEO, ki je potekala prek videokonference (30. 11. 2020).

Kljub pandemiji sta izšli dve številki znanstvene revije Geografski vestnik ter dve dvojni številki strokovne revije Geografski obzornik. Dokončno je bil izpeljan projekt digitalizacije zbornikov zborovanj slovenskih geografov. Digitalizirani zborniki so v pdf formatu na voljo na spletni strani ZGS (<http://zgs.zrc-sazu.si/sl-si/publikacije/zbornikizborovanj>).

Proti koncu leta je zaživela nova spletna stran ZGS: <https://www.zveza-gs.si/>. Pripravo nove spletne strani je koordinirala Eva Konečnik Kotnik.

Kaotično leto 2020 je znova prineslo primanjkljaj v blagajno ZGS. Zveza je leto končala s presežkom odhodkov nad prihodki v višini 1.300,17 evra. Ponovno je bil glavni razlog za negativno bilanco, pomanjkljivo financiranje Geografskega obzornika.

Leto 2021

Pandemija COVID-19 je zaznamovala delovanje ZGS tudi leta 2021. Izvršni odbor se je sestel na šestih sejah, prav vse so potekale »na daljavo«. Prvič v zgodovini ZGS je občini zbor potekal v obliki videokonference. Pandemija je vplivala tudi na izvedbo Noči geografije ter odločilno pripomogla k odločitvi, da se 23. zborovanje slovenskih geografov premakne v leto 2022. Je pa jeseni 2021 že izšla znanstvena monografija s prispevki zborovanja. Monografijo z naslovom »Koroška – od preteklosti do perspektiv« je uredil Matjaž Geršič. V njej je objavljenih 28 prispevkov. Večina osvetljuje različne pojave in procese v Koroški statistični regiji. Monografijo sta skupaj izdala ZGS in Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. Dosegljiva je na spletnem naslovu: <https://doi.org/10.3986/zborovanje.016>.

ZGS je skupaj z Geografskim inštitutom Antona Melika ZRC SAZU ponovno organiziral Noč geografije. Osrednji dogodek je bila virtualna okrogla miza z naslovom »Kaj je geografija?«. Na njej je sodelovalo pet geografov, ki so predstavili svoje delo in poglede na geografijo. Na prireditvi je bila drugič podeljena Bohinčeva nagrada za najboljše študentsko delo. Nagrado je prejela Nika Knez (Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani) za magistrsko nalogo z naslovom »Določanje potencialnih habitatov za naselitev evropskega bizona v Sloveniji« (mentor: Blaž Repe, somentor: Ivan Kos). V okviru Noči geografije je že drugič potekal fotografski natečaj »Mi v pokrajini«. Na osrednjem dogodku so bili razglašeni dobitniki priznanj med osnovnošolci in srednješolci. Poleg okrogle mize je bilo v različnih krajih po Sloveniji organiziranih še nekaj drugih dogodkov.

Avgusta 2021 je geografsko srenjo v Sloveniji pretresla vest, da smo izgubili svojega dragega predsednika Igorja Lipovška. ZGS je v spomin nanj (14. 9. 2021) organiziral žalno sejo. Stanko Pelc je za spletno stran ZGS in Geografski vestnik pripravil krajši prispevek o pokojnem. Ob nenadni smrti predsednika so se nemudoma začeli postopki za izvolitev novega vodstva ZGS. Preostali člani IO ZGS so sklenili, da bo volilni občni zbor izveden v začetku leta 2022.

ZGS je bil dejaven v mednarodnih organizacijah. Aleš Smrekar se je udeležil Generalne skupščine združenja EUGEO, ki je potekala v hibridni obliki (30. 6. 2021). ZGS je bil med podpisniki skupne deklaracije Mednarodne geografske zveze (IGU) ob zasedanju COP-26 v Glasgowu. Besedilo deklaracije je bilo objavljeno na spletni strani ZGS.

Tudi leta 2021 sta izšli dve številki znanstvene revije Geografski vestnik ter dve dvojni številki strokovne revije Geografski obzornik. Izvršni odbor je ob finančni pomoči Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU začel s projektom digitalizacije vodnikov ekskurzij zborovanj slovenskih geografov (dostopno na: <http://zgs.zrc-sazu.si/sl-si/publikacije/zbornikizborovanj>).

Člani izvršnega odbora so vsebinsko nadgradili novo spletno stran ZGS (<https://www.zveza-gs.si/>). Nanjo so bile prenesene vse vsebine stare strani z izjemo publikacij. Te so zaradi tehničnih omejitev ostale na stari spletni strani.

Med ostalimi dosežki v letu 2021 velja izpostaviti sprejetje novega Pravilnika o dodeljevanju nagrad Zveze geografov Slovenije. Besedilo novega pravilnika je pripravil predsednik komisije za priznanja Vladimir Drozg.

ZGS je leto 2021 sklenil s presežkom prihodkov nad odhodki, le-ta je znašal 419,90 evra.

Boštjan Rogelj